

POLITIET

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Politidirektoratet

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/87290 - 41

29.09.2020

Høring - forslag til endringer i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

Det vises til brev og høringsdokumenter fra Justis- og beredskapsdepartementet den 23. juni 2020 hvor det foreslås en ny bestemmelse i politiloven (ny § 23 a) som gir politiansatte krav på erstatning fra staten for skader som skyldes pålagt operativ trening, og som ikke dekkes av yrkesskadeforsikringsloven § 11. Forslaget innebærer at erstatning i disse sakene skal utmåles som om skaden var en yrkesskade etter yrkesskadeforsikringsloven.

Høringen i politiet

Høringsnotatet ble sendt på høring i politidistriktene og særorgan, samt avdelingene i Politidirektoratet. Det ble mottatt svar fra seks distrikt (Møre og Romsdal, Nordland, Oslo, Sør-Vest, Sør-Øst, og Trøndelag), Politiets Utlendingsenhet, Beredskapsavdelingen i POD, samt fra hovedverneombud for etaten. Svarene på høringen fra de ulike enhetene legges ved i sin helhet.

Sammendrag av innspillene

Enhetene i politi og lensmannsetaten stiller seg samtlige positiv til endringsforslag og støtter forslaget. De foreslåtte endringer ansees som et viktig tiltak for å gi økt trygghet til ansatte dersom skader under trening eller øvelse skulle oppstå. Det fremheves fra flere hold at det kan forventes positive effekter av en slik lovendring. I første rekke vil lovendringen bidra til å sikre at det kan gjennomføres nødvendig og virkelighetsnær trening. At slike treninger kan gjennomføres er helt avgjørende for å ivareta sikkerheten til polititjenestemenn og samtidig sørge for at politiets operative kompetanse og kapasitet er tilstrekkelig for å utføre samfunnsoppdraget.

Enhetene har kommet flere innspill for å forbedre eller supplere endringsforslaget. Disse innspill gjelder stort sett omfang av forslaget og flere etterspør presiseringer av forslaget, i lovteksten eller forskrift. Innspillene utdypes under. Hovedverneombudet anbefaler å inkludere regler for tvisteløsning ved uenighet om skaden dekkes av politiloven § 23a. Plan og øvingsseksjonen i Politidirektoratet påpeker at det kan

Politidirektoratet

Post: Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Tlf: (+47) 23 36 41 00

Org. nr: 982531950
www.politiet.no

være behov for å harmonere forholdet mellom folketrygdloven og yrkesskedeforsikringsloven med hensyn til stønader etter folketrygdloven ved yrkesskade og erstatning for yrkesskade.

Endringens omfang

Flere av kommentarene til endringsforslaget er relatert til at det savnes et styrket vern dersom tilsvarende skader hadde oppstått i ordinær tjeneste. Det er derfor ønskelig at departementet også ser nærmere på dette. Noen tolker det slik at endringen kan medføre at ansatte kan stille svakere dersom skader skulle oppstå i en mer risikofylt, skarpe situasjon enn om skaden oppstår i forbindelse med en øvings situasjon. Dette vil i så fall oppfattes som lite rimelig. Det er liten tvil om at de fleste saker som får avslag som yrkesskade gjelder trening, men det refereres også til tilfeller hvor saker under normal tjeneste ikke ansees som arbeidsulykke.

Plan- og øvingsseksjonen anmerker at høringsnotatet ikke omtaler skader på norske politiansatte som skyldes politioperativ samtrening og øvelser med utenlandsk politi i utlandet, som ikke har sammenheng med deltakelse i internasjonale operasjoner. Det anbefales at det i tillegg til omtale i lovproposisjonen, klargjøres i ny § 23a at skader pådratt i utlandet som skyldes pålagt deltakelse i trening, øvelser og kurs omfattes.

Presiseringer

De er flere innspill som relaterer seg til at det er behov for å tydeliggjøre definisjonen av politiansatte og "enhver som gjør arbeid eller utfører verv i politiets tjeneste". Det vil ikke bare kunne være innsatspersonell men også sivile og sivilt ansatte i etaten med begrenset politimyndighet (eksempelvis arrestforvarere eller ansatte i Politiets Utlendingstjeneste) som må øve og trene i forbindelse med oppgaver. Det fremheves av flere at det er vesentlig at markører – inkludert frivillige sivile og PHS-studenter – må omfattes av bestemmelsene. Markører er avgjørende for å kunne gjennomføre god, realistiske og hensiktsmessig trening og øvelser. Det har vist seg at det i forbindelse med trening og øvelser også kan oppstå personskader hos markørene.

I tillegg savnes det presiseringer om endringen gjelder PHS studenter i alle studieår, samt andre lands politiansatte som deltar i øvelser i Norge.

Flere enheter mener at "politioperativ trening" må defineres nærmere i lovteksten, eller i form av en utfyllende forskrift, slik at dette anvendelsesområdet ikke tolkes for snever. Det er også vesentlig med en presisering av hva som menes med "pålagt". Flere enheter kommenterer kravene som stilles til fysisk nivå og kapasitet. Dette krever annen trening for å kunne tilfredsstille ytelseskrav stilt av arbeidsgiver. Skader under den type (egen)trening bør også dekkes av ordningen. I tillegg bør testing og opptaksprøver omfattes av ordningen.

Det anbefales derfor å endre ordlyden i forslaget til § 23 a fra "politioperativ trening" til "trening, øvelser og kurs" som brukes i høringsnotatet, slik at ordlyden i lovbestemmelsen i større grad tilkjenner og omfatter det saklige virkeområdet som bestemmelsen oppfattes å være tiltenkt å dekke.

Internasjonal seksjon kommenterer høringsnotatets punkt 4.2 hvor det omtales politiets deltakelse i internasjonale operasjoner. Det skrives at "Norsk politi deltar også i internasjonale

operasjoner, men uten å være beordret til tjeneste slik som Forsvarets personell."

Politipersonellet er i prinsippet beordret til denne tjenesten på samme måte som forsvarets personell, selv om det er etter frivillig søknad. De oppdrag politiet stiller med personell til er besluttet av Regjering og Stortinget på samme måte som forsvarets oppdrag. Derfor bør lovendringen også ta inn tilnærmet samme ordlyd som det står i Forsvarslovens § 55 for å sikre politipersonell i internasjonal tjeneste samme vilkår som forsvarets.

Med hilsen

Carsten Busch

Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

1. Høringsinnspill fra Sør-Øst pd
2. Høringsinnspill fra Nordland pd
3. Høringsinnspill fra Møre og Romsdal pd
4. Høringsinnspill fra Trøndelag pd
5. Høringsinnspill fra Sør-Vest pd
6. Høringsinnspill fra Oslo pd, inkludert innspill fra 3 enheter
7. Høringsinnspill fra Politiets Utlendingstjeneste
8. Høringsinnspill fra Hovedverneombudet
9. Høringsinnspill fra POD Internasjonal seksjon
10. Høringsinnspill fra POD Politioperativ seksjon
11. Høringsinnspill fra POD Plan og øvingsseksjon

NOTAT

SØR-ØST POLITIDISTRIKT

Til: Seksjonsleder Sigrid Andreassen
Fra: Avsnittsleder Eddy Kristiansen
Kopi til:

Dato: 18.08.2020
Vår referanse:
Saksbehandler: Eddy Kristiansen
Telefon: 99212045

HØRINGSSVAR SØR-ØST POLITIDISTRIKT. FORSLAG TIL ENDRING I POLITILOVEN-ERSTATNING FOR SKADER UNDER POLITIOPERATIV TRENING

Bakgrunn: Under politiets myndighetsutøvelse kan maktanvendelse være påkrevet. Politiet utøver makt ved for eksempel pågrepelse, ransaking og beslag, innbringelse og fremstilling. For å håndtere slike situasjoner kreves opplæring, øvelse og trening. De senere årene har dessuten trenings- og øvingsaktiviteten økt og blitt mer systematisk enn tidligere.

Politiet er risikoutsatt under politioperativ trening. Flere polititilsatte har opplevd å få skader under trening som ikke er blitt godkjent som yrkesskade, av Arbeids- og velferdsetaten (NAV) eller Statens pensjonskasse (SPK), etter dagens regelverk. Dette har ført til, i Sør-Øst PD, at trenings intensitet på operative treninger i Sør-Øst politidistrikt siden 2019 er redusert. Det å minimere risiko for skade på ansatte har vært viktig når lovverket og tolkningen av det ikke har ivaretatt de ansatte på en god nok måte.

Det er avgjørende viktig at man både som arbeidsgiver og som arbeidstaker blir ivaretatt om uhellet først er ute og noen blir skadet i tjeneste tiden. I Justis- og beredskapsdepartementets Departementets forslag i kapittel 4 ivaretas arbeidstaker og arbeidsgiver på en bedre måte enn med dagens skadeerstatningsordning.

Sør-Øst politidistrikt ønsker å presisere: Virkelighetsnær operativ trening er nødvendig for å sikre tilfredsstillende kvalitet i polititjenesten og sørge for at staten har den polititjenesten som samfunnet har behov for. Skal politiet berge liv og helse, må de trene mest mulig virkelighetsnært. Skader oppstått i arbeidstid og ikke bare under pålagt trening bør være dekket. Det vil si at de som går ned på treningsrommet for å trene AT eller taktikk – utenfor rammen av pålagte timer og i rammen til IP-kurset – også bør være dekket av yrkesskadeforsikringen/ Politilovens § 23 a.

Det må trenes innenfor det som er skissert i pensum – men det må ikke være en organisert økt. Vi ser at jo mer man trener jo bedre blir man. Det blir oppfordret til å drive egentrening fordi pålagt IP-trening bare gir en rettleiding og metode som senere må bearbeides og finpusses for å bli så bra som den må være. Altså – egentrening med den intensjonen som det leveres med fra instruktørene må også omfattes av den nye løsningen med yrkesskadedekningen/ Politilovens § 23a. Det må altså ikke være et konkret pålegg fra

SØR-ØST POLITIDISTRIKT

arbeidsgiver i rammen til de årlige vedlikeholdstreningene, men omhandle også skader oppstått ved egentrening i arbeidstiden. Egentrening basert på det man lærer på IP-treningene må også omfattes av begrepet "pålagt trening".

Hva som ligger i begrepet "Pålagt trening" bør avklares tydelig.

Betraktninger: Yrkesskadelovgivningen og/ eller Politilovens §23 a må gjelde ved enhver skade eller sykdom som er påført eller oppstått i tidsrommet fra politiets personell møter til tjeneste og frem til tjenestetiden avsluttes. Herunder all form for trening.

Arbeidsulykkebegrepet i dagens yrkesskadelovgivning oppstiller krav til den skadevoldende hendelsen, og bestemmer dermed hvilke hendelser på arbeidsplassen som er rettslig relevante.

Kravet til "Plutselig, uventet eller usedvanlig" i dagens yrkesskadelovverk gir mulighet til at ansatte ikke får dekket skade under operativ trening. Slik kan vi ikke ha det i et yrke som har en handlingsplikt og er satt til å utøve makt. Maktbruken må trenes og da kan skader oppstå selv om teknikkene er riktig utført og gode ROS analyser brukes.

Hva er uventet og usedvanlig når vi driver arrestasjonsteknikk, når vi pågriper, når vi benytter balansebrudd og overraskelse for å få til en pågripelse? Da er det påregnelig at skader kan oppstå. Viktig da at endringene i Politilovens § 23 a kommer på plass så raskt som mulig. Det vil være et steg i riktig retning for at vi tar vare på våre ansatte på best mulig måte. Hva som ligger i "pålagt trening" må defineres i en utvidet ramme og ikke innskrenkende på en tydelig måte.

Politiets innsatspersonell (IP) pålegges fysisk trening som en del av sin arbeidstid for å opprettholde IP-godkjenningen. Også annet personell ansatt i politiet kan bli pålagt politioperativ trening (AOP/ tidligere IP5), samt PHS studentene våre, og må da ivaretas i Politilovens § 23 a. Dette ligger inne i forslaget og er nødvendig.

Sør-Øst politidistrikt støtter Justis- og beredskapsdepartementets forslag om egen hjemmel i Politiloven §23 a som sikrer politiansatte full erstatning for skader som skyldes pålagt politioperativ trening. All fysisk trening i arbeidstiden bør innbefattes. Fysisk trening er i høyeste grad politioperativ trening selv om den ikke er pålagt. Viktig med utvidet tolkning og ikke en innskrenket tolkning av begrepet "Pålagt operativ trening".

Sør-Øst politidistrikt støtter Justis- og beredskapsdepartementets forslag om å begrense særordningen til politiansatte som skades under operativ trening- både fordi en bredere tilnærming vil reise langt flere problemstillinger og spørsmål om presedensvirkninger, og fordi det er i disse sakene behovet for særskilt vern synes størst.

Sør-Øst politidistrikt mener som Justis- og beredskapsdepartementet at de foreslåtte endringene får positive effekter som vanskelig kan kvantifiseres. Slike effekter kan være redusert usikkerhet og økt forutsigbarhet for ansatte, redusert behov for ytterligere oppfølging hos ulike aktører i saken, redusert antall klager, samt at det tilrettelegges for realistisk øving som bidrar til bedre håndtering av politioppgaver og samfunnssikkerhet. Denne endringen vil ivareta og sannsynligvis øke operativ evne i politiet generelt.

Oppsummert:

Sør-Øst politidistrikt støtter Justis- og beredskapsdepartementets forslag til endringer i Politilovens §23a, dette for å ivareta arbeidstaker og arbeidsgiver bedre enn med dagens lovverk når skade oppstår. Dette er et stort steg i riktig retning som vil føre til bedre kvalitet på all operativ trening. All trening i politiet bør innbefattes. Fysisk trening er i høyeste grad

politioperativ trening selv om den ikke er pålagt. Viktig med utvidet tolkning og ikke en innskrenket tolkning av begrepet "Pålagt operativ trening".

Med hilsen

Eddy Kristiansen
*Avsnittsleder UEH og
opplæring/ UEH leder*

Vedlegg:

2

POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Nordland politidistrikt

Deres referanse:
20/87290 - 5

Vår referanse:
20/87290 - 21

Dato:
18.08.2020

Høring om forslag til endringer i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

Viser til Deres brev av 28.7.2020 med tilhørende høringsnotat av 23.6.2020 - "Forslag til endringer i politiloven – erstatning for skader under politioperativ trening". Nordland politidistrikt mener foreslåtte endringer i politiloven er fornuftige og gir politiansatte en bedre dekning dersom de blir skadet i politioperativ trening.

Vi har ingen ytterlige innspill enn de som allerede er tatt inn i høringsnotatet.

Med hilsen

Heidi Kløkstad
Politimester

Jan Tore Hagnes
Leder FOT

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Nordland politidistrikt

Post: Postboks 1023, 8001 BODØ
E-post: post.nordland@politiet.no

Tlf: (+47) 75 58 90 00

Org. nr: 983999999
www.politiet.no

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vik
0125 Oslo

Møre og Romsdal politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/87290 - 23

21.08.2020

Høringssvar - Forslag til endringer i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

Det vises til høringsbrev om forslag til endringer i politiloven om erstatning for skader under politioperativ trening mottatt 28. juli 2020.

Møre og Romsdal politidistrikt er i det alt vesentlige positive til den foreslåtte endringen i politiloven som omhandler rett til erstatning for skader som oppstår under politioperativ trening. Det er vår oppfatning at den foreslåtte endringen vil medføre økt trygghet, både fysisk og økonomisk for våre mannskaper ved at det i større grad enn nå åpnes for erstatning som følge av skader som oppstår under pålagt trening.

Det er et tankekors at ulykker som inntreffer under arbeidet kvalifiserer som yrkesskade med de økonomiske garantiene det medfører, men at nær identiske situasjoner som oppstår under treningen som har som formål å ruste våre mannskaper til å løse nettopp disse oppgavene på best mulig måte *ikke* gjør det. Som det påpekes i høringsnotatet har politiet noen særskilte oppgaver, blant annet i forbindelse med utøvelse av makt. Det er i politi- og lensmannsetatens spesielt og samfunnets generelt interesse at de spesielle arbeidsoppgavene politiet har med ivaretagelse av lov og orden underlegges den nødvendige treningen slik at vårt samfunnsoppdrag til en hver tid kan løses og ivaretas på best mulig måte. Vi ser helt klart behovet for en mer forutsigbar orden hva gjelder politioperativ trening. Det fremstår urimelig at den forhøyede risikoen for skader som kan oppstå under trening, på grunn av de særskilte oppgavene politiet er pålagt skal bæres både fysisk, psykisk og ikke minst økonomisk av den enkelte.

Møre og Romsdal politidistrikt mener at den foreslåtte endringen i politilovens § 23 a vil bidra til større forutsigbarhet og trygghet i forbindelse med pålagt trening samt en klarhet og forståelse omkring regelverket som er positivt for våre ansatte. Vi vil imidlertid bemerke viktigheten av en enhetlig forståelse og praksis i etaten for hvordan "politioperativ trening" jf. forslaget ordlyd skal forstås. Det er særlig viktig at direktoratet tar ansvar for at det klargjøres hvilke tilfeller som er ment å omfattes av regelendringen og at dette blir en ensartet praksis, uten hensyn til distriktsgrenser. Videre bør eventuelle økonomiske og/eller administrative konsekvenser av forslaget søkes avklart.

Møre og Romsdal politidistrikt

Med hilsen

Mari Fylling Christiansen
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vik
0125 Oslo

Trøndelag politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
20/87290 - 30

Dato:
31.08.2020

Høring om forslag til endringer i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

Trøndelag politidistrikt har vært pådriver for å synliggjøre de uheldige konsekvensene for politiets evne til å løse samfunnsoppdraget under dagens praktisering av regelverket tilknyttet yrkesskadedekning. Usikkerhet knyttet til yrkesskadedekning ved skade(arbeidsulykke) under trening og i tjeneste har påvirket ansattes trening og derigjennom oppdragsløsning.

Det er derfor positivt for politiets samfunnsoppdrag, og de ansatte, at denne endringen foreslås for skader under politioperativ trening.

Vi er imidlertid usikre på om dette vil være tilstrekkelig for å sikre yrkesskadedekning for de skader som skjer i tjeneste og ikke regnes som arbeidsulykke, likeledes skader under trening som ikke regnes for å være av politioperativ karakter.

Med hilsen

Rolf Ove Viken
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Trøndelag politidistrikt

5

POLITIET**Politidirektoratet**Postboks 2090 Vika
0125 Oslo**Sør-Vest politidistrikt**

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/87290 – 24
Saksbehandler Torhild Levik

27.08.2020

Uttalelse fra sør-Vest politidistrikt - høring om forslag til endringer i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

Det vises til høringsbrev fra politidirektoratet av 28.7.2020 vedrørende ovenstående. Sør-Vest politidistrikt støtter lovforslaget.

Vilkårene for yrkesskadeerstatning oppleves av de fleste ansatte som urimelige og medfører at enkelte unnlater å melde inn personskader til Statens pensjonskasse (SPK). Dette kan medføre at ikke alle personskader blir registrert i politiets avvikssystem. Arbeidsgiver vil da ikke kunne melde personskader til Arbeids- og velferdsetaten (NAV). Det medfører blant annet at dokumentasjon av personskader i arbeidslivet blir underrapportert. Dette er uheldig for forebyggende arbeid i politiet og for den enkelte ansatte.

Sør-Vest politidistrikt har fokus på ansatte som blir skadet, spesielt under trening for innsatspersonell. I 2019 ble dette behandlet i lokalt arbeidsmiljøutvalg (AMU). Det ble utarbeidet en rapport i samarbeid med seksjon for operativ trening og utvikling (SOTU). Deretter ble det iverksatt flere gode tiltak for at ansatte ikke skal bli skadet under trening.

Antall yrkesskader som er behandlet av SPK for Sør-Vest politidistrikt

I 2018 ble det behandlet 24 saker. 19 saker ble henlagt, 4 saker ble avslått, 1 sak ble innvilget.

I 2019 ble det behandlet 20 saker. 15 saker ble henlagt, 5 saker ble avslått.

I 2020 har 12 saker blitt behandlet. 11 saker har blitt henlagt, 1 sak har blitt avslått.

De fleste saker blir henlagt. SPK begrunner dette med at det skyldes at den meldte hendelsen ikke har medført noen varig skade som har behov for videre utredning.

Det er viktig med gode tiltak for at ansatte ikke skal bli skadet på jobb. Til tross for dette vil uhell allikevel skje. Politiet er en yrkesgruppe som er utsatt for skade både i operativ tjeneste

Sør-Vest politidistriktPost: Postboks 240, 4001 Stavanger
E-post: post.sor-vest@politiet.no

Tlf: (+47) 51 89 90 00

Org. nr: 983998313
www.politiet.no

og under pålagt trening. Da er det viktig for den ansatte å ha en bedre garanti for at han/hun har mulighet til å få dekket de kostnader dette kan medføre. Slik er det dessverre ikke i dag.

Med hilsen

Gøril Våland
Visepolitimester

Thor Pundsnes
Seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vik
0125 OSLO

Oslo politidistrikt

Deres referanse:
20/87290 - 5

Vår referanse:
20/87290 - 36

Dato:
07.09.2020

Høring om forslag til endringer i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

Det vises til Politidirektoratets oversendelse av 28.7.2020, hvor Oslo politidistrikt bes avgi høringssuttalelse til forslag om endringer i politiloven. Politidirektoratet gav opprinnelig politidistriktet frist til 31.8.2020 med å avgi uttalelse, men forlenget denne til 4.9.2020 i epost av 28.8.2020. Vi beklager at vi av praktiske årsaker ikke har fått oversendt vårt høringssvar før i dag.

Forslaget, i form av ny § 23 a i politiloven, innebærer en særregel for politiansatte som skades under politioperativ trening. Dette er et område hvor mange ansatte i dag opplever å få avslag på krav om yrkesskadeerstatning, ettersom skadetilfellene vurderes slik at de faller utenfor arbeidsulykkebegrepene i folketrygdloven § 13-3. Forslaget vil således innebære en etterlenget utvidelse av yrkesskadedekningen for politiansatte, men går etter politidistriktets syn ikke langt nok for å sikre politiansatte som skades i yrkessammenheng.

Endringsforslaget er forelagt de ulike operative seksjonene, samt bedriftshelsetjenesten ved politidistriktet for uttalelse. Av de avdelingene som har gitt innspill, er samtlige positive til den utvidelsen som foreslås. Tre seksjoner, bedriftshelsetjenesten (BHT), seksjon for nasjonale bistandsressurser (FNB) og fellesoperativ tjeneste (FOT) har avgitt mer utfyllende innspill, og det er tre områder som utpeker seg som mangelfulle i lovforslaget.

Uheldig skille mellom politioperativ trening og annen jobbrelatert trening

Både BHT og FNB har kommentert at det stilles strenge krav til fysisk trening og kapasitet hos flere spesialseksjoner. Ansatte ved disse seksjonene måles mot disse kravene, og forventes å drive egentrening for å tilfredsstille disse kravene. Manglende tilfredsstillelse av kravene vil kunne få yrkesmessige konsekvenser for mannskapene. En avgrensning mot politioperativ trening, slik

Oslo politidistrikt

lovforslaget legger opp til, blir derfor for rigid, og det er ønskelig at også skader som oppstår under annen trening som utføres for å tilfredsstille ytelseskrav stilt av arbeidsgiver dekkes av ordningen, selv om den konkrete treningen ikke nødvendigvis skjer etter et klart pålegg fra arbeidsgiver.

Fra BHTs kommentarer hitsettes:

Etter vår mening praktiseres vurderingen av arbeidsulykkebegrepet hos NAV for snevert og strengt. Dette gjelder spesielt for skadesaker som involverer trening. I flere saker kan det være vanskelig å se at man i det ene tilfellet har et ekstraordinært forhold som gjør at hendelsen betraktes som "ulykkesartet" og derfor godkjennes. I andre tilfeller vurderes det som "en del av det normale arbeidet" til tjenstepersonen og faller derfor utenfor godkjenningen. For rettspraksis vises til blant annet Rt. 2005 side 1757, Rt. 2006 side 1642 («fotballspillerdommen») og Rt. 2009 side 1626 («musikklærerdommen»). Betrachninger om slike grenseoppganger er svært vanskelig for alle parter og vi ser ikke bort fra at noen saker ville blitt annerledes vurdert hvis de hadde blitt anket og vurdert av høyere rettsinstanser. Dette betyr at klienten risikerer å få feil saksbehandling pga manglende kompetanse hos saksbehandler . Vi støtter derfor det aktuelle lovforslaget som objektiviserer ansvaret og gjør at man får et mer forutsigbart regelverk. Definisjonen av "pålagt politioperativ trening " bør defineres så pass vidt at spesialenheter som er på kontinuerlig oppdrag over flere døgn inkluderer trening på frivakt. Dette gjelder for eksempel Den kongelige politieskorte (DKP), Utrykningsenheten (UEH) og Beredskapstroppen. Disse kan betraktes å være på jobb i hele den aktuelle perioden. Enhetene forventes å holde seg i form løpende og må ofte trene utenfor politiets eiendom (dvs som ledd i pålagt trening men utenfor normal arbeidsplass). Arbeidsstedet antas å være forflyttet (jfr HR-2014-997-A – Rt-2014-513). En vanlig IP4 (patruljetjenesteperson) som trener på fritiden og blir skadet vil ikke bli inkludert i denne definisjonen . Her vil kun organisert trening i arbeidstiden og på angitt (politiets) område bli godkjent.

Fra FNBs kommentarer hitsettes:

FNB har flere innsatspersonell kategori der tjenesteutførelsen stiller særlig høye krav til fysisk nivå. Innsatspersonell ved FNB pålegges å gjennomføre regelmessig og delvis hyppig fysisk trening i arbeidstiden. Dette er en forutsetning for å kunne innfri de jobbkraav som er forankret i arbeidsavtale og stillingsbeskrivelse. Nivået kontrolleres gjennom årlige fysiske tester bestående av et utvalg jobbrelevante øvelser. Ikke-beståtte testresultater får konsekvenser for arbeidsforholdet.

Flere av de taktikkene og metodene som i sum utgjør FNBs innsatsevne, vil ikke være mulig å utføre med tilstrekkelig sikkerhet og kvalitet, uten at man holder et vedvarende høyt fysisk nivå både hva angår styrke, bevegelighet, hurtighet og utholdenhet.

Definisjonen av "politioperativ trening" i lovforslaget slik det foreligger, er for snever og uklar. FNB mener lovteksten må endres, eller utfylles av forskrift, slik at den med tydelighet gir full dekning for skade oppstått under en hver form for fysisk trening utøvet i den hensikt å innfri nødvendig fysisk standard fastsatt av arbeidsgiver. Herunder inntas ulike former for selvforsvars- og arrestasjonsteknikker.

I høringsnotatet står det for eksempel at det å utføre knebøy eller være på en løpetur ikke kommer inn under politioperativt trening. I følge notatet så har slik trening ingen spesiell sammenheng med politiets operative oppgaver. Dette er en uheldig formulering da det er flere avdelinger i politiet som stiller krav til sine ansatte som da faller utenfor denne definisjonen.

Til tross for ulike skadeforebyggende tiltak oppstår det tidvis lidelser og skader som skyldes fysisk trening og påkjenninger over tid. I de tilfeller treningens frekvens og form er direkte knyttet til stillingens krav, og med stor sannsynlighet er årsaken til lidelsen, mener man at slike skader må inkluderes i begrepet "trening" slik det står i forslag til ny politilov § 23 a.

Arbeidsgiver erkjenner at den tid som stilles til rådighet for fysisk trening i arbeidstiden vil kunne være utilstrekkelig for å innfri fysiske jobbkrav. Fysisk egentrening utenom arbeidstid er således i mange tilfeller et resultat av arbeidsforholdet, og bør følgelig også vurderes omfattet av forsikringsordningen. Et slikt argument forsterkes i situasjoner hvor for eksempel smittevern hensyn medfører restriksjoner på fysisk aktivitet på arbeidsstedet.

Uheldig skille mellom politioperativ trening og skarpe oppdrag

Som nevnt innebærer lovforslaget en etterlengtet utvidelse av yrkesskadedekningen under politioperativ trening, som for eksempel trening på arrestasjonsteknikk og selvforsvar. Disse øvelsene er imidlertid simuleringer av hva som kan skje under skarpe oppdrag, og lovforslaget vil dermed skape et ulogisk og uheldig skille mellom skader som oppstår under skarpe oppdrag, og skader som oppstår under trening på disse, med den konsekvens at mannskapene faktisk får en videre yrkesskadedekning i treningssituasjoner enn de har når de utøver sin tjenesteplikt. Sett hen til at treninger og øvelser tross alt skjer i kontrollerte former, fremstår det lite rimelig at mannskapene skal stille svakere når de skades under skarpe oppdrag hvor de kan stå ovenfor uberegnelige personer og uoversiktlige situasjoner. Vi viser også til at polititjenestepersoner i mange situasjoner har en handlingsplikt, og må utsette seg for store fysiske påkjenninger som ligger opp mot tålegrensen, uten mulighet til å trekke seg ut av situasjoner frivillig. Skarpe situasjoner kan være ekstreme og oversiktlige, med det dette innebærer av økt risiko for overbelastninger, uten at skadetilfellene nødvendigvis tilfredsstillende ulykkesbegrepene i folketryktdloven § 13-3. Det er derfor etter politidistriktets syn behov for en særregel som også omfatter skarpe oppdrag, ikke bare treningssituasjoner.

Fra BHTs kommentarer hitsettes:

I tillegg til skadesaker under trening har vi også vært en rekke saker under normal tjeneste der tendensen er den samme, nemlig at NAV og evt andre rettsinstanser henviser til at skaden ikke skyldes arbeidsulykke. Lovforslaget vil ikke gi politiet noen bedre støtte for søknader om godkjenning av yrkesskade i slike saker. I brevet fra Arbeids og sosialdepartementet over (re 14/2011) har vi heller ikke fått noen signaler om mer liberal tolkning av lovverket. Vi savner en opsjon i lovforslaget som dekker normal tjeneste og ikke bare trening. Mange skarpe hendelser kan være farligere enn trening. I slike tilfeller vil arbeidsulykkebegrepet bli tolket som over med de utfordringer dette medfører. Politimannskap vil ikke ha noen særbehandling. Dette vil gi fortsatt usikkerhet og mulig svekket rettsikkerhet som nevnt. Vi anbefaler at departementet også ser på denne delen av politiets arbeidsområde. Dette betyr sannsynligvis en endring av politiloven hvis det ikke skal, få føringer for andre yrkesaktive via Lov om yrkesskadeforsikring.

Fra FNBs kommentarer hitsettes:

FNB vil anføre at påregnelighetsaspektet i arbeidsulykkebegrepet skaper usikkerhet rundt forsikringens dekningsgrad. Dette punktet gjelder i både politioperativ trening og aktiv jobbutførelse.

Vi mener at ordlyden "plutselig og uventet ytre hending" begrenser mulighetene for at de ansatte har et fullverdig forsikringsvern. Skader som skjer i forbindelse med oppdrag kan ha et større potensiale for et mer alvorlig utfall enn skader som skjer på trening. Den motstanden som de ansatte risikerer å stå ovenfor på et oppdrag kan være farligere enn motstanden man står ovenfor i en treningssetting. Her mener vi at de ansatte må få et bedre forsikringsvern ved at den nye hjemmelen i politiloven også inkluderer et bedre vern for de ansatte som blir skadet i forbindelse med et oppdrag men som ikke har rett til dekning gjennom yrkesskadeforsikringen fordi arbeidsulykken ikke blir definert som "plutselig eller uventet".

For operatører ved FNB består også hverdagen av å påvirke mennesker i mental ubalanse. Noen ganger blir utfallet i slike oppdrag dødelige, i andre tilfeller kan det oppstå alvorlige skader på objektet som fallskader, drukningskader, brannskader etc, som er egnet til å skape tvil og ettertanke hos den enkelte operatør, om hvorvidt man gjorde det man kunne. Den nære relasjonen som bygges til et objekt gjør at operatørene på FNB er særlig utsatt for psykiske ettervirkninger. Når antall oppdrag blir høyt som det er i 2020 blir også eksponeringen så høy at risikoen for ettervirkninger kan være til stede.

Det framstår som unødvendig å avgrense negativt mot de tilfellene som omtales i folketrygdloven § 13-3, 3. ledd (lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid).

FNB mener at skader relatert til psykiske påkjenninger/ettervirkninger relatert til valg som tas av operatører i ekstreme situasjoner, bør dekkes på samme måte som fysiske skader.

Risikoaktivitet med påfølgende skadepotensial er for politioperativt personell generelt, og FNBs personell spesielt, en forutsetning for å løse pålagte oppgaver.

En vesentlig del av FNB sin kompetansebygging og innsatsevne bygger på metoder og teknikker med elementer av risiko. Vurderinger knyttet til om skaden skyldes "plutselig eller uventet ytre hending" skaper usikkerhet med hensyn økonomisk sikkerhet.

Definisjonen av politiansatte

Det er fra flere hold tatt opp et behov for at også personer som opptrer som markører under operativ trening også bør omfattes av bestemmelsen. Slik forslaget er utformet, fremstår det uklart hvorvidt markører, som ofte er frivillige sivile eller politihøyskolestudenter, vil bli ansett som politiansatte, og dermed vil være omfattet av bestemmelsen, samt om de vil falle utenfor grunnet bestemmelsens vilkår om pålagt trening.

Fra FNBs kommentarer hitsettes:

For å skape realistisk scenariobasert trening benytters regelmessig markører fra ulike steder. PHS-studenter fra bachelor 1/2/3 har i denne sammenheng vist seg som en tilgjengelig og hensiktsmessig ressurs. Markører som medvirker under trening og øvelser må omfattes av definisjonen "politiansatte" i § 23 a, slik at de gis en økonomisk trygghet ved å stille seg til disposisjon under politiets kompetansebyggende arbeid. Dette bør gjelde for alle markører politiet benytter uavhengig av tilknytning til politietaten.

Fra FOTs kommentarer hitsettes:

Slik vi tolker høringsnotatet inneholder forslaget til ny lovhjemmel en svakhet. Notatet omtaler ikke politiets og nødetatenes behov for markørvirksomhet, særlig ved bruk av sivile markører.

Viser i denne sammenheng til Politidirektoratets Rundskriv 2019/001 av 12.7.19 PBS III Retningslinjer for sikkerhetsbestemmelser for opplæring, trening og øvelser i politiet.

Bruken av markører spesifikt nevnt i sikkerhetsbestemmelsernes pkt. 2.5. Markørleder og markører. Teksten under viser til pkt. 2.5 samt fotnote 8 s. 8/57 i sikkerhetsdirektivet:

"Nedre aldersgrense for markører er 15 år, og risikomomenter og retningslinjer skal gis ved opptreden under øvelsen. Det nevnes også at markører skal forsikres i den enkelte tilfelle, og at det øvende politidistrikt er selv ansvarlig for å påse at sivile markører er forsikret i den enkelte øvelsen. Det samme gjelder for PHS studenter som er med på frivillig basis (studentforsikringen gjelder ikke). I øvelser ledet av HRS/ LRS er markør dekket av forsikring i statens pensjonskasse (jfr. Rundskriv G-2/2009 justisdep)".

Ved gjennomføring av større øvelser, og særlig ved nasjonal prosedyre for nødetatenes samvirke ved pågående livstruende vold (PLIVO) vil det være et behov for markører, og helst sivile. Markører gjør at øvelsen blir mest mulig realistisk og bidrar til at læringsutbyttet blir bedre. Ordninger som innebærer at innsatspersonell ivaretar markørrollen anses ufordelaktig, og gir ikke samme realistiske opplevelse av en øvelse med sivile markører.

Markørtjeneste er en utfordring, særlig når det er behov for et større volum av personer. I dag benyttes markører på frivillig basis, som skoleelever fra videregående skole som tilbyr ambulansefag, men også politistudenter som på frivillig basis deltar som markører. Oslo politidistrikt har i samarbeid med de øvrige nødetatene anmodet om sivile frivillige markører fra egne virksomheter. Dette er lite forutsigbart, og burde vært organisert på en bedre måte.

Regjeringen har påpekt viktigheten av at statlig sivil sektor følger opp hendelser og øvelser i et læringsøyemed for å sikre læring på individ og organisatorisk nivå. (Meld.St.10 Risiko i et trygt samfunn). Det vises til at det for redningspersonell vil være ønskelig å øve å håndtere et høyt antall skadde. Dette synliggjør ytterligere behovet for markører, særlig i fullskala øvelser.

Oslo politidistrikt ser at gjeldene ordninger inneholder en svakhet siden forsikringsavtalene fremstår som noe uklare. Markørene bidrar p.t. inn i samvirkeøvelser der politiet står ansvarlig på frivillig basis, en ordning utad ikke framstår som særlig profesjonell. Hvorvidt private skadeforsikringer vil kunne dekke skade på person er usikkert f.eks. en tannskade, fallskade eller annen skade på personlig eiendom som briller, klokke og telefoner særlig når skaden har oppstått som følge av deltagelse i organisert politioperativ trening.

Oslo politidistrikt påpeker herved denne utfordring slik at Politidirektoratet gjøres oppmerksom på dette.

Vi anser at sentral politiledelse bør se på ordninger som ivaretar sivile markørers forsikringsordninger på en bedre måte. Dette vil bidra til å ha sikret et system som vil kunne forebygge mot eventuelle søksmål og tap av omdømme for etaten opp i mot personskader.

Oslo politidistrikt støtter etter dette det fremlagte forslaget til særregel for politiansatte, men med de forbehold om behov for presiseringer og utvidelser som er omtalt ovenfor.

Med hilsen

Lars Christian Hoff
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
Notat fra FOT
Notat fra FNB
Notat fra BHT

NOTAT

OSLO POLICE DISTRICT

Til:	Stab for virksomhetsstyring	Dato:	3.9.2020
	SVS – Juridisk seksjon	Vår referanse:	
Fra:	Felles enhet for nasjonale bistandsressurser-FNB	Saksbehandler:	
Kopi til:		Telefon:	
		Telefaks:	

**INNSPILL FRA FNB – HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I POLITILOVEN
 – ERSTATNING FOR SKADER UNDER POLITIOPERATIV TRENING**

Seksjonene ved FNB er spesialiserte innenfor sine fagområder. Medarbeiderne må derfor inneha den spesifikke kompetansen som er nødvendig for å kunne utføre de definerte oppgavene som tilligger stillingene, og de må fylle de krav som stilles til personer som skal utføre tjenesten.

Ved seksjonene stilles det fra arbeidsgiver særlige fysisk jobbkrav.

Felles enhet for nasjonale bistandsressurser består som kjent av følgende seksjoner:

- Beredskapstroppen
- Helikoptertjenesten
- Bombetjenesten
- Krise- og gisselforhandlertjenesten
- Den kongelige politieskorte
- Seksjon for taktisk støtte

Det fremkommer i høringsnotatet at polititilsatte må gis et bedre økonomisk vern mot skader oppstått under trening. I motsatt fall kan man få trenings- og innsatsvegring med tap av viktige ferdigheter og kompetanse. For at lovforslaget skal innfri lovgivers intensjon er det slik FNB ser det, helt avgjørende at man i lov eller forskrift sikrer en utvetydig og utvidet tolkning av begrepet "politioperativ trening".

FNB har flere innsatspersonell kategori der tjenesteutførelsen stiller særlig høye krav til fysisk nivå. Innsatspersonell ved FNB pålegges å gjennomføre regelmessig og delvis hyppig fysisk trening i arbeidstiden. Dette er en forutsetning for å kunne innfri de jobbkrav som er forankret i arbeidsavtale og stillingsbeskrivelse. Nivået kontrolleres gjennom årlige fysiske tester bestående av et utvalg jobbrelevante øvelser. Ikke-beståtte testresultater får konsekvenser for arbeidsforholdet.

Flere av de taktikkene og metodene som i sum utgjør FNBs innsatsevne, vil ikke være mulig å utføre med tilstrekkelig sikkerhet og kvalitet, uten at man holder et vedvarende høyt fysisk nivå både hva angår styrke, bevegelighet, hurtighet og utholdenhet.

Definisjonen av "politioperativ trening" i lovforslaget slik det foreligger, er for snever og uklar. FNB mener lovtteksten må endres, eller utfylles av forskrift, slik at den med tydelighet gir full dekning for skade oppstått under en hver form for fysisk trening utøvet i den hensikt å innfri nødvendig fysisk standard fastsatt av arbeidsgiver. Herunder inntas ulike former for selvforsvars- og arrestasjonsteknikker.

I høringsnotatet står det for eksempel at det å utføre knebøy eller være på en løpetur ikke kommer inn under politioperativt trening. I følge notatet så har slik trening ingen spesiell sammenheng med politiets operative oppgaver. Dette er en uheldig formulering da det er flere avdelinger i politiet som stiller krav til sine ansatte som da faller utenfor denne definisjonen.

Til tross for ulike skadeforebyggende tiltak oppstår det tidvis lidelser og skader som skyldes fysisk trening og påkjenninger over tid. I de tilfeller treningens frekvens og form er direkte knyttet til stillingens krav, og med stor sannsynlighet er årsaken til lidelsen, mener man at slike skader må inkluderes i begrepet "trening" slik det står i forslag til ny politilov § 23 a.

Arbeidsgiver erkjenner at den tid som stilles til rådighet for fysisk trening i arbeidstiden vil kunne være utilstrekkelig for å innfri fysiske jobbkrav. Fysisk egentrening utenom arbeidstid er således i mange tilfeller et resultat av arbeidsforholdet, og bør følgelig også vurderes omfattet av forsikringsordningen. Et slikt argument forsterkes i situasjoner hvor for eksempel smittevern hensyn medfører restriksjoner på fysisk aktivitet på arbeidsstedet.

For å skape realistisk scenariobasert trening benytters regelmessig markører fra ulike steder. PHS-studenter fra bachelor 1/2/3 har i denne sammenheng vist seg som en tilgjengelig og hensiktsmessig ressurs. Markører som medvirker under trening og øvelser må omfattes av definisjonen "politiansatte" i § 23 a, slik at de gis en økonomisk trygghet ved å stille seg til disposisjon under politiets kompetansebyggende arbeid. Dette bør gjelde for alle markører politiet benytter uavhengig av tilknytning til politietaten.

FNB vil anføre at påregnelighetsaspektet i arbeidsulykkebegrepet skaper usikkerhet rundt forsikringens dekningsgrad. Dette punktet gjelder i både politioperativ trening og aktiv jobbutførelse.

Vi mener at ordlyden "plutselig og uventet ytre hending" begrenser mulighetene for at de ansatte har et fullverdig forsikringsvern. Skader som skjer i forbindelse med oppdrag kan ha et større potensiale for et mer alvorlig utfall enn skader som skjer på trening. Den motstanden som de ansatte risikerer å stå ovenfor på et oppdrag kan være farligere enn motstanden man står ovenfor i en treningssetting. Her mener vi at de ansatte må få et bedre forsikringsvern ved at den nye hjemmelen i politiloven også inkluderer et bedre vern for de ansatte som blir skadet i forbindelse med et oppdrag men som ikke har rett til dekning gjennom yrkesskadeforsikringen fordi arbeidsulykken ikke blir definert som "plutselig eller uventet".

For operatører ved FNB består også hverdagen av å påvirke mennesker i mental ubalanse. Noen ganger blir utfallet i slike oppdrag dødelige, i andre tilfeller kan det oppstå alvorlige skader på objektet som fallskader, drukningskader, brannskader etc, som er egnet til å skape tvil og ettertanke hos den enkelte operatør, om hvorvidt man gjorde det man kunne. Den nære relasjonen som bygges til et objekt gjør at operatørene på FNB er særlig utsatt for psykiske ettervirkninger. Når antall oppdrag blir høyt som det er i 2020 blir også eksponeringen så høy at risikoen for ettervirkninger kan være til stede.

Det framstår som unødvendig å avgrense negativt mot de tilfellene som omtales i folketrygdloven § 13-3, 3. ledd (lidelser som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger eller belastninger over tid).

FNB mener at skader relatert til psykiske påkjenninger/ettervirkninger relatert til valg som tas av operatører i ekstreme situasjoner, bør dekkes på samme måte som fysiske skader.

Risikoaktivitet med påfølgende skadepotensial er for politioperativt personell generelt, og FNBS personell spesielt, en forutsetning for å løse pålagte oppgaver.

En vesentlig del av FNB sin kompetansebygging og innsatsevne bygger på metoder og teknikker med elementer av risiko. Vurderinger knyttet til om skaden skyldes "plutselig eller uventet ytre hending" skaper usikkerhet med hensyn økonomisk sikkerhet.

Det bes om at ovennevnte punkter fra FNB beskrives svar til høringen vedørende forslag til endringer i politiloven – erstatning for skader under politioperativ trening.

Med hilsen

Ole Vidar Dahl
Politiinspektør

6B

POLITIET

NOTAT

OSLO POLITIDISTRIKT

Til: Lars Christian Hoff
Fra: Henrik Hartmann
Kopi til:

Dato: 2.9.2020
Vår referanse:
Saksbehandler: Berit Bjørnsen
Telefon:

Yrkesskade – Innspill til høringsnotat

Høringsnotatet fra Justis og beredskapsdepartementet definerer at den nye bestemmelsen vil omfatte enhver som er tilsatt i politiet, herunder også politihøgskolestudenter i praksis vil kunne omfattes når de deltar i pålagt politioperativ trening jfr. Pkt. 4.3.

Slik vi tolker høringsnotatet inneholder forslaget til ny lovhjemmel en svakhet. Notatet omtaler ikke politiets og nødetatenes behov for markørvirksomhet, særlig ved bruk av sivile markører.

Viser i denne sammenheng til Politidirektoratets Rundskriv 2019/001 av 12.7.19 PBS III Retningslinjer for sikkerhetsbestemmelser for opplæring, trening og øvelser i politiet.

Bruken av markører spesifikt nevnt i sikkerhetsbestemmelsernes pkt. 2.5. Markørleder og markører. Teksten under viser til pkt. 2.5 samt fotnote 8 s. 8/57 i sikkerhetsdirektivet:

"Nedre aldersgrense for markører er 15 år, og risikomomenter og retningslinjer skal gis ved opptrøden under øvelsen. Det nevnes også at markører skal forsikres i den enkelte tilfelle, og at det øvende politidistrikt er selv ansvarlig for å påse at sivile markører er forsikret i den enkelte øvelsen. Det samme gjelder for PHS studenter som er med på frivillig basis (studentforsikringen gjelder ikke). I øvelser ledet av HRS/ LRS er markør dekket av forsikring i statens pensjonskasse (jfr. Rundskriv G-2/2009 justisdep)".

Ved gjennomføring av større øvelser, og særlig ved nasjonal prosedyre for nødetatenes samvirke ved pågående livstruende vold (PLIVO) vil det være et behov for markører, og helst sivile. Markører gjør at øvelsen blir mest mulig realistisk og bidrar til at læringsutbyttet blir bedre. Ordninger som innebærer at innsatspersonell ivaretar markørrollen anses ufordelaktig, og gir ikke samme realistiske opplevelse av en øvelse med sivile markører.

OSLO POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 8101 Dep, 0032 Oslo
E-post: post.oslo@politiet.no

Tlf.: 22669050
Faks: 22668741

Org. nr.: 961398142
www.politi.no

Markørtjeneste er en utfordring, særlig når det er behov for et større volum av personer. I dag benyttes markører på frivillig basis, som skoleelever fra videregående skole som tilbyr ambulansefag, men også politistudenter som på frivillig basis deltar som markører. Oslo politidistrikt har i samarbeid med de øvrige nødetatene anmodet om sivile frivillige markører fra egne virksomheter. Dette er lite forutsigbart, og burde vært organisert på en bedre måte.

Regjeringen har påpekt viktigheten av at statlig sivil sektor følger opp hendelser og øvelser i et læringsøyemed for å sikre læring på individ og organisatorisk nivå. (Meld.St.10 Risiko i et trygt samfunn). Det vises til at det for redningspersonell vil være ønskelig å øve å håndtere et høyt antall skadde. Dette synliggjør ytterligere behovet for markører, særlig i fullskala øvelser.

Oslo politidistrikt ser at gjeldene ordninger inneholder en svakhet siden forsikringsavtalene fremstår som noe uklare. Markørene bidrar p.t. inn i samvirkeøvelser der politiet står ansvarlig på frivillig basis, en ordning utad ikke framstår som særlig profesjonell.

Hvorvidt private skadeforsikringer vil kunne dekke skade på person er usikkert f.eks. en tannskade, fallskade eller annen skade på personlig eiendom som briller, klokke og telefoner særlig når skaden har oppstått som følge av deltagelse i organisert politioperativ trening.

Oslo politidistrikt påpeker herved denne utfordring slik at Politidirektoratet gjøres oppmerksom på dette.

Vi anser at sentral politiledelse bør se på ordninger som ivaretar sivile markørers forsikringsordninger på en bedre måte. Dette vil bidra til å ha sikret et system som vil kunne forebygge mot eventuelle søksmål og tap av omdømme for etaten opp i mot personskader.

Med hilsen

Henrik Hartmann
Seksjonsleder STØB

bc

POLITIET

Notat

<i>Fra</i>	Bjørn Granhus	<i>Dato</i>	26.08.2020
		<i>Vår referanse</i>	18/4535
<i>Til</i>	Lars Christian Hoff	<i>Saksbehandler</i>	Bjørn Granhus
		<i>Telefon</i>	22668000
		<i>Mobiltelefon</i>	97698824
<i>Kopi til</i>	Rune Pedersen, HMS		

Forslag til endringer i Politiloven; erstatning for skader under politioperativ trening.

Bakgrunn

Vi viser til høringsnotat om lovforslaget fra Justis og beredskapsdepartementet, saksnr 18/4535. Vi viser også brev fra POD av 23.04.2014 til Arbeids og sosialdepartementet og deres svar 15.05.14 (ref 14/2011). Det har vært mye debatt om emnet blant annet i Politiforum (24/4-19,28/6-19,27/8-19,13/8-19) der det påpekes at en rekke avgjørelser i Trygderetten går i disfavør av polititjenestepersoner i yrkesskadesaker. Dette har gitt stor uro i operative miljøer. Det gjelder både skader under trening og i skarpe situasjoner. Det hyppigste avslagene har vært ved skader under politioperativ trening. Enkelte vurderer derfor om man kan nekte deltakelse pga risiko for avslag i skadesaker.

Kommentarer.

Oslo politidistrikt (ved HMS seksjonen) syns tiltaket om en utvidelse av Politiloven som foreslått er meget bra. Vi støtter dette både fordi det gir enklere saksbehandling og det gir tjenestepersonen trygghet for at skader under pålagt politioperativ trening vil bli dekket. Pr i dag er det svært vankeslig å forutsi ut fra omstendighetene i den enkelte sak om skaden blir definert som arbeidsulykke og dermed gir rett til ytelse. Tolkning av arbeidsulykkebegrepet er så pass vanskelig at det både avhenger av saksbehandlers juridiske kompetanse og den trygdedes skadeforklaring om skaden blir godkjent. Dette bidrar til uklarhet og tilfeldighet i skadevurderingen. En utvidelse av Politiloven som foreslått vil gi mer ensartet behandling og bedre trygghet for brukerne.

Skader under trening

Etter vår mening praktiseres vurderingen av arbeidsulykkebegrepet hos NAV for snevert og strengt. Dette gjelder spesielt for skadesaker som involverer trening. I flere saker kan det være vanskelig å se at man i det ene tilfellet har et ekstraordinært forhold som gjør at hendelsen betraktes som "ulykkesartet" og derfor godkjennes. I andre tilfeller vurderes det som "en del av det normale arbeidet" til tjenestepersonen og faller derfor utenfor godkjenningen. For rettspraksis vises til blant annet Rt. 2005 side 1757, Rt. 2006 side 1642 («fotballspillerdommen») og Rt. 2009 side 1626 («musikklærerdømmen»).

Betraktninger om slike grenseoppganger er svært vanskelig for alle parter og vi ser ikke bort fra at noen saker ville blitt annerledes vurdert hvis de hadde blitt anket og vurdert av høyere

rettsinstanser. Dette betyr at klienten risikerer å få feil saksbehandling pga manglende kompetanse hos saksbehandler .

Vi støtter derfor det aktuelle lovforslaget som objektiviserer ansvaret og gjør at man får et mer forutsigbart regelverk. Definisjonen av "pålagt politioperativ trening " bør defineres så pass vidt at spesialenheter som er på kontinuerlig oppdrag over flere døgn inkluderer trening på frivakt. Dette gjelder for eksempel Den kongelige politieskorte (DKP), Utrykningsenheten (UEH) og Beredskapstroppen. Disse kan betraktes å være på jobb i hele den aktuelle perioden. Enhetene forventes å holde seg i form løpende og må ofte trene utenfor politiets eiendom (dvs som ledd i pålagt trening men utenfor normal arbeidsplass). Arbeidsstedet antas å være forflyttet (jfr HR-2014-997-A – Rt-2014-513).

En vanlig IP4 (patroljetjenesteperson) som trener på fritiden og blir skadet vil ikke bli inkludert i denne definisjonen . Her vil kun organisert trening i arbeidstiden og på angitt (politiets) område bli godkjent.

Skader under oppdrag

I tillegg til skadesaker under trening har vi også vært en rekke saker under normal tjeneste der tendensen er den samme, nemlig at NAV og evt andre rettsinstanser henviser til at skaden ikke skyldes arbeidsulykke. Lovforslaget vil ikke gi politiet noen bedre støtte for søknader om godkjenning av yrkesskade i slike saker. I brevet fra Arbeids og sosialdepartementet over (re 14/2011) har vi heller ikke fått noen signaler om mer liberal tolkning av lovverket. Vi savner en opsjon i lovforslaget som dekker normal tjeneste og ikke bare trening. Mange skarpe hendelser kan være farligere enn trening. I slike tilfeller vil arbeidsulykkebegrepet bli tolket som over med de utfordringer dette medfører. Politimannskap vil ikke ha noen særbehandling. Dette vil gi fortsatt usikkerhet og mulig svekket rettssikkerhet som nevnt. Vi anbefaler at departementet også ser på denne delen av politiets arbeidsområde. Dette betyr sannsynligvis en endring av politiloven hvis det ikke skal, få føringer for andre yrkesaktive via Lov om yrkesskadeforsikring.

7

POLITIET
POLITIETS UTLENDINGSENHET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Deres referanse
20/87290-5

Vår referanse

Dato
28.08.2020

Høringsinnspill fra Politiets utlendingsenhet – Forslag til ny bestemmelse i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

Det vises til Politidirektoratets (POD) brev av 28.juli 2020, vedlagt høringsdokumenter fra Justis- og beredskapsdepartementet med forslag om en ny bestemmelse i politiloven.

Departementet foreslår en ny bestemmelse i politiloven (ny § 23 a) som gir politiansatte krav på erstatning av staten for skader som skyldes pålagt operativ trening, og som ikke dekkes av yrkesskadeforsikringsloven § 11. Forslaget innebærer at erstatning i disse sakene skal utmåles som om skaden var en yrkesskade etter yrkesskadeforsikringsloven.

Politiets utlendingsenhet (PU) er positiv til departementets forslag og støtter innføringen av den foreslåtte bestemmelsen i politiloven. Som redegjort nærmere for i departementets høringsnotat under pkt. 3.2 er retten til økonomisk kompensasjon for yrkesskade etter folketrygdloven og yrkesskadeforsikringsloven i utgangspunktet knyttet opp mot begrepet arbeidsulykke. Dette har igjen ført til at Trygderetten har avslått flere krav om erstatning for skader oppstått under politioperativ trening. Bestemmelsen som nå er foreslått innebærer at polititilsatte vil få en bedre rettsstilling samt en bedre dekning enn tilfelle er etter gjeldende rett. Dette anses positivt.

Politiets rolle samt spesielle arbeidsoppgaver i samfunnet innebærer at politiansatte må kunne pålegges å gjennomføre operativ trening. Skal politiet berge liv og helse, må de nødvendigvis også trene mest mulig virkelighetsnært. Det samme gjelder under opplæring, øvelse og trening av situasjoner som innebærer utøvelse av makt. Samtidig vil de politiansatte også kunne være risikoutsatt under pålagt politioperativ trening og har da behov for en viss forutberegnelighet og trygghet i tilfelle skader i den forbindelse. Som påpekt i høringsnotatet under pkt. 4.1 kan situasjonen slik den er i dag, innebære at politiansatte vil kunne vegre seg mot å trene med innsats, da de ikke ønsker å ta risikoen ved å måtte bære både behandlingsutgifter og uførerisiko selv. Videre reiser dagens situasjon også spørsmål om hvor mye trening og innsats arbeidsgiver faktisk kan pålegge sine politiansatte.

Politiets utlendingsenhet

Besøk: Økernveien 11-13, 0653 Oslo
Post: Postboks 2095 Vika, 0125 Oslo
Tlf: 22 34 24 00 Faks: 22 35 37 00
E-post: politiets.utlendingsenhet@politiet.no

Org. nr.: 986 210 504 mva

Vedrørende begrepet politioperativ trening

Det gis ikke noen klar beskrivelse i høringsnotatet av hva som regnes som politioperativ trening. Men det følger av høringsnotatet under pkt. 4.3 at ordningen er ment å omfatte trening på utfordrende politioppgaver som typisk innebærer maktbruk og redningstjeneste. I tillegg til innsattpersonell påpekes det at ordningen også vil kunne omfatte polititjenestepersoner og andre ansatte i politiet som pålegges operativ trening fordi de har begrenset politimyndighet. Det følger også at øvelser og kurs faller inn under trening.

Det bemerkes i denne forbindelse at PU drifter politiets utlendingsinternat på Trandum samt at mange av de ansatte der er tildelt begrenset politimyndighet. PUs ansatte på Trandum utfører oppgaver både på og utenfor internatet (transporter, uttransporter m.m.) Dette personellet deltar også på kurs m.m. Hvorvidt og i hvilken utstrekning disse ansatte omfattes av den foreslåtte ordningen fremstår ikke helt klart.

PU mener det er behov for en nærmere og utdypende beskrivelse av hvilke type trening som omfattes av begrepet politioperativ trening, samt hva som anses som «pålagt» trening. Hensynet til den enkeltes forutberegnelighet samt praktiseringen av den foreslåtte bestemmelsen tilsier at det bør fremgå tydeligere at den foreslåtte erstatningsordningen også omfatter tjenestepersoner med begrenset politimyndighet. Dette kan ivaretas gjennom en forskrift til bestemmelsen, jf. forslaget til forskriftshjemmel i § 23 a tredje ledd.

Økonomiske og administrative konsekvenser

PU kan ikke se at den foreslåtte lovbestemmelsen får store administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning for PU. Som det følger av departementets høringsnotat pkt. 5 har POD beregnet at forslaget vil føre til årlige utgifter på totalt ca. 3 millioner kroner og at merutgiftene skal dekkes innenfor Justis- og beredskapsdepartementets budsjettamme. Det følger videre at arbeidsgiver ikke er formelt part i yrkesskadebehandlingen utover melding om yrkesskade.

Vennlig hilsen

Rolf Odner
fungerende seksjonsleder

Morten Urdal Johnsen
politiadvokat

HOVEDVERNEOMBUDET FOR POLITI- OG LENSMANNSETATEN

Møllergt. 39, 0179 OSLO,

Mobil; 90 28 34 40

E-post; audun.buseth@politiet.no

Politidirektoratet

Deres ref.

Vår ref.

Dato: 4.9.20

Høringssvar – Endring i politiloven

Viser til høringsdokument fra Justis- og beredskapsdepartementet hvor det foreslås en ny bestemmelse i politiloven som gir politiansatte krav på erstatning for skader som skyldes pålagt operativ trening, og som ikke dekkes av yrkesskadeforsikringsloven § 11.

Som hovedverneombud for politi- og lensmannsetaten vil jeg kommentere forslaget om lovendring, og noen av punktene i høringsdokumentet fra departementet.

Politiets samfunnsoppdrag medfører flere arbeidsoppgaver som av og til medfører personskader i tjenesteutførelsen og trening. Noen av skadene har vist seg vanskelig å få godkjent som yrkesskade med gjeldene regelverk. Det er derfor svært positivt at det foreslås endringer som skal bedre arbeidstakernes rettigheter og dekning ved slike skader. Forutsigbarhet om erstatning vil gi større trygghet for arbeidstakerne og legge til rette for realistisk trening som øker politiets mulighet til å løse vanskelige oppdrag på en forsvarlig måte. Det vil fortsatt være viktig å ha et forebyggende fokus, og gjøre det som er mulig for å unngå skader på trening og tjenesteutførelse i politiet.

Forslag til endring omfatter bare skader på trening. Det er også behov for et styrket vern om tilsvarende skader skjer i ordinær tjeneste.

4.1 Innledning

Politiet skal sikre samfunnets behov for trygghet og være i stand til å gå inn i alle situasjoner for å verne om borgernes liv og helse. Arbeidsgiver har ansvaret for å sette den enkelte i stand til å utføre slike arbeidsoppgaver på en forsvarlig måte, og sørger for oppfølging dersom det skulle oppstå skade på arbeidstakere.

Godkjenning for innsatspersonell(IP) er en ordning for å sikre at det blir gjennomført nødvendig opplæring og trening for å ivareta sikkerheten, slik arbeidsmiljøloven krever. Det bidrar til at politiets operative kompetanse og kapasitet er tilfredsstillende for å utføre politiets samfunnsoppdrag. I tillegg gjennomføres det opplæring og trening for andre arbeidstakere som ikke er innsatspersonell. Pr i dag er det ikke nasjonale planer, eller krav for slik trening. Det er lokale vurderinger, planlegging og gjennomføring.

Bedre rettigheter gjennom en endring av Politiloven gir en økt trygghet for den enkelte arbeidstaker og viser at staten tar sitt arbeidsgiveransvar på alvor.

4.2 Ny hjemmel for erstatning for skader under politioperativ trening

Det er positivt at det fremmes forslag om endringer i regelverket for yrkesskade som tar hensyn til politiets helt spesielle samfunnsoppdrag, og den enkelte medarbeiders arbeidsoppgaver. Målsetningen om å gi arbeidstakerne full dekning for skader som oppstår under politioperativ trening er bra. Det er underordnet hvordan, og i hvilket regelverk dette sikres. Likevel må det understrekes at fortolkningen av hva som forstås

med «oppstår under politioperativ trening» ikke må bli for snever. Dette kommenteres nærmere under punkt 4.3.

Det er behov for å gi tilsvarende sikkerhet for arbeidstakere som blir skadet i tjenestehandlinger, dersom skaden ikke godkjennes som yrkesskade.

I høringsbrevet hevdes det at politiet ikke har spesielle utfordringer knyttet til skader i internasjonale operasjoner, og at politiets oppdrag skiller seg vesentlig fra Forsvaret oppgaver. Det kan se ut til at det legges til grunn at politiet har ordnede arbeidsforhold og et klart skille mellom arbeidstid og fritid i slike oppdrag. Jeg mener det er reelt behov for å gi økt trygghet for de som gjør tjeneste i internasjonale operasjoner. Det er store variasjoner i hvilke omstendigheter tjeneste utføres. Eksempelvis har politiet flere tjenestepersoner i Sør-Sudan som ikke har trygge rammer for sitt arbeid, eller klart skille mellom jobb og fritid. Det bør derfor vurderes å gjøre endringer for å sikre arbeidstakerne som gjør en viktig jobb for Norge i usikre områder. Ordningene for politiansatte bør gis tilsvarende trygghet og dekning som for forsvarsansatte i internasjonale oppdrag. Dette bør det jobbes videre med i andre prosesser. Jeg har forståelse for at dette ikke nødvendigvis blir løst med endringer i politiloven.

Jeg vektlegger at arbeidsgiver tar sitt ansvar, og vil erstatte skader som måtte oppstå i forbindelse med nødvendig opplæring og trening til å utføre politiets samfunnsoppdrag. Endringene skal sikre arbeidstakeren full dekning ved en skade som ikke godkjennes som yrkesskade. Dette er svært positive signaler og tiltak. Forslaget om å ivareta dette med en endring i politiloven virker fornuftig og støttes.

4.3 Omfang og årsakssammenheng

Forslaget om endret politilov erkjenner behovet for særskilt vern som utløses av politiets samfunnsoppdrag og arbeidsoppgaver. Formålet er å gi bedre dekning for skader som skyldes «politioperativ trening» og er pålagt av arbeidsgiver. Jeg støtter argumentene for ny politilovens § 23 a. De fleste skadene som ikke godkjennes som yrkesskade, er i forbindelse med trening. Jeg har forståelse for at trening har hovedfokus i lovendringen. Det bør åpnes for at erstatning etter politilovens § 23 A også kan komme til anvendelse når det oppstår skader i forbindelse med politioperativ tjeneste som ikke godkjennes som yrkesskade, og som ellers ville vært dekket om skaden skjedde på trening. Et eksempel på dette kan være massetjeneste, pågripelse eller annen maktutøvelse.

Departementet understreker at lovforslaget skal omfatte enhver som er tilsatt i politiet, og at politiansatt i denne sammenheng omfatter enhver som gjør arbeid eller utfører verv i politiets tjeneste. Definisjonen er ment å tilsvare definisjonen av «arbeidstaker» i yrkesskadeforsikringsloven § 2. Dette er greit å forholde seg til. Det er positivt at det tas utgangspunkt i den enkeltes arbeidsoppgaver og behov for politioperative trening, ikke andre begrensninger som stillingskoder, IP-kategori mv.

Hva som menes med «enhver som gjør arbeid eller utfører verv i politiets tjeneste» er mer uklart. Er det her ment å omfatte andre aktører som bistår eller samarbeider med politiet i oppdrag, eller på øvelser, trening mv.? Vil eksempelvis arbeidstakere i andre nødetater som deltar i en øvelse i «pågående livstruende vold» (PLIVO) være omfattet av denne bestemmelsen om de blir skadet? Det samme om noen fra en frivillig organisasjon, skoleklasse eller tilsvarende blir skadet på PLIVO-øvelse som arrangeres av politiet. Personskade kan skje i forbindelse med en simulert pågripelse, hurtigevakuering eller andre treningselementer i slike scenario. En slik forståelse vil være avklarende og positiv, spesielt med tanke på markører. Pr i dag er det uklart og vanskelig å sikre markører tilfredsstillende forutsigbarhet og trygghet i forkant av øvelser og trening. Det er en relevant problemstilling for politiets øvingsaktivitet. Markører bør absolutt omfattes av bestemmelsen. Fortolkningen av dette bør avstemmes med

arbeidsmiljølovens krav om samordningsansvar når flere opereres sammen på en arbeidsplass. Det bør tydeliggjøres i lovforslaget eller forskrift.

Politiutdanningsstudenter har behov for bedre vern enn det legges opp til i lovforslaget. Utdanningsløpet gjennomføres med undervisning, øving og trening ved campus første og tredje studieår. Andre året er praksis i et politidistrikt. Gjennom hele utdanningen gjennomføres det bolker med politioperativ opplæring og trening. Samlet er dette grunnlaget for en IP-godkjenning ved uteksaminering etter tre års studie. Det er krav om å gjennomføre treningen, og studentene må vise at de har tilfredsstillende ferdigheter for å fullføre politiutdanningen. De gis IP-godkjenning når de uteksamineres. IP-godkjenningen er gyldig til sommeren året etter. En lovendring som bare gjelder studentene i 2. studieår/ praksis vil derfor ikke være tilstrekkelig. Treningen studentene gjennomfører gjennom hele sitt treårige studie kan likestilles med IP-trening for innsatspersonell. Politilovens bestemmelse bør gjelde for all politioperativ trening i hele studietiden. Arbeidstakere som er instruktører og/eller markører for politiskolestudentenes trening må omfattes av endringsforslaget, uavhengig av om treningen gjennomføres første, andre eller tredje studieår.

Departementet angir at det kan være behov for mer detaljerte beskrivelser av hva som omfattes av politioperativ trening, og hva som regnes som pålagt trening i en forskrift. Det er helt nødvendig med en slik forskrift med utfyllende beskrivelser om hva ordningen er ment å ivareta, hvilken trening som omfattes, saksbehandling og eventuell tvisteløsning. Det er ikke beskrevet noe om tvisteløsning dersom en skade ikke blir godkjent etter politilovens § 23 a. Dette bør klarlegges og beskrives.

Som departementet skriver er det vanskelig å gi en presis beskrivelse av hva som omfattes av politioperativ trening. Det er positivt at det tas utgangspunkt i typiske politioppgaver som medfører maktbruk, redningstjeneste og tilsvarende. Jeg aksepterer at det må være en årsakssammenheng knyttet til politioperativ aktivitet som utløste skaden. Det er likevel viktig å sørge for tilstrekkelig praktisk tilnærming til dette for å unngå ny usikkerhet og juridisk uenighet om hvilken trening og aktiviteter som omfattes, og ikke. I det videre arbeid med en forskrift vil det være helt nødvendig med innspill fra operative fagmiljø i politiet for å finne et forståelig skille mellom politioperativ trening, og vanlig trening som faller utenfor ordningen.

IP-trening er nevnt som et eksempel for hva som omfattes av lovforslaget. Pr i dag er det nasjonale rammer for krav, tema og til dels gjennomføring av slik trening. I tillegg er det annen trening som ikke inngår i det årlige IP-programmet, men likevel må regnes som politioperativ trening. Det kan være opplæring og trening i spesielle metoder/teknikker for innsatspersonell som kamp uten våpen (KUV) bruk av spesielt utstyr eller tilsvarende. Politi har grupper av arbeidstakere som har behov for trening for å ivareta egen og andres sikkerhet uten å være innsatspersonell med krav til sertifisering og vedlikeholdsprogram. Eksempler på dette er etterforskere, arrestforvarer, grensekontrollører og noen sivile funksjoner i polititjeneste. Pr i dag er det ikke nasjonale krav eller planer for slik trening. Det legges likevel til grunn at slik trening er ment omfattet av lovendringen. Beskrivelsene i en forskrift må ta høyde for forskjellige krav, planer og gjennomføring. Kravet om hva som forstås med «pålagt av arbeidsgiver» må ikke være for rigid, eksempelvis at det må være nasjonale krav og planer for gjennomføring.

Høringsnotatet angir at kurs og øvelser omfattes. Det nevnes ikke spesifikt om testing og opptak til spesielle kurs som UEH/ IP3, beredskapstroppen, livvaktstjeneste er dekket. Slike opptaksprøver bør omfattes av ordningen, og beskrives i lov eller forskriften.

Det er svært positivt at det ikke skilles mellom de som utfører øvelsen, markører, instruktører og andre som medvirker i trening eller øvelse som omfattes av lovendringen. Jeg håper forslagsstiller har ment at det gjelder alle markører selv om de ikke er ansatt i

politiet, men omfattes av «enhver som gjør arbeid eller utfører verv i politiets tjeneste». Slik bør det være. En betydelig del av usikkerheten om yrkesskadeerstatning er knyttet til markører og instruktørens risiko for personskade.

4.4 Avgrensning mot lidelser som har utviklet seg over tid

Departementet nevner selv i 4.1 at politiets særegne arbeidssituasjon kan øke risikoen for psykiske lidelser. Det er helt reelt og videre arbeid med disse utfordringene er nødvendig. Jeg har forståelse for at det ikke tas inn i prosessen med denne lovendringen, men bør følges opp på annen måte.

4.5 Fremsettelse av krav og utmåling av erstatning

Det er naturlig at skader primært skal dekkes iht folketrygdloven og yrkesskadeforsikringsloven. Krav kan fremsettes til SPK som vurderer hvilket regelverk som kommer til anvendelse. Nærmere regler om dette bør fastsettes i forskrift. Forskriften bør inneholde regler for tvisteløsning ved uenighet om skaden dekkes av politiloven § 23 a.

Departementet skriver at det kan være aktuelt med frist for å fremme krav. Det er fornuftig. I tillegg bør det settes en tidsfrist for når politilovens § 23 a skal tas i bruk for å sikre erstatning til arbeidstakeren innen rimelig tid. Det er spesielt viktig dersom det legges til grunn at skadelidte først må gjennom tvistebehandling etter folketrygdloven. Slik tvistebehandling kan ta svært langt tid, være ressurskrevende og belastende for den det gjelder.

Departementet beskriver innledningsvis at arbeidstaker skal få full dekning ved skade omfattet av politilovens § 23 a. Det er viktig å understreke at dekning etter politiloven gir minst samme totale dekning som om den ble beregnet etter folketrygdlovens og yrkesskadeforsikringslovens bestemmelser (godkjent yrkesskade).

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Endring i tråd med lovforslaget forventes ikke å medføre store økonomiske eller administrative konsekvenser. Derimot vil jeg fremheve de positive virkningene en slik endring kan gi. Samfunnet har behov for et effektivt og trygt politi som er i stand til å løse helse spekteret av etatens oppgaver, også de risikofylte oppdragene. Realistisk trening er nødvendig for å løse slike oppdrag. Arbeidsgivere som tar ansvaret dersom noe skulle gå galt skaper trygghet og motivasjon blant sine medarbeidere.

Motiverte og trygge arbeidstakere utvikler et godt politi.

6 Forslag til endringer i politiloven

Lovforslaget støttes med de merknader som angitt. Vernetjenesten i politi- og lensmannsetaten bistår gjerne med utarbeidelse av en forskrift.

Avslutningsvis vil jeg takke alle som har bidratt til at dette lovforslaget nå er sendt på høring. Jeg håper det endelige resultat vil sikre et bedre vern for arbeidstakerne i politiet. Lykke til med det videre arbeidet.

Med beste hilsen

Sign.
Audun Buseth

NOTAT**NATIONAL POLICE DIRECTORATE**

Til: Dato: 09.09.2020
Fra: Internasjonal seksjon Vår referanse:
Kopi til: Saksbehandler: Torkjeld Jevne
Telefon: 91105884
Telefaks:

Høring-Forslag til endringer i politiloven – erstatning for skader under politioperativ trening

Det vises til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet om forslag til endringer i politiloven- erstatning for skader under politioperativ trening.

I høringsnotatets punkt 3.3. er gjeldende særregler for militært personell beskrevet. Blant annet gjelder yrkesskadedekningen enhver skade eller sykdom som er påført eller oppstått under opphold i utlandet for militært personell som deltar i internasjonale operasjoner.

Under punkt 4.2 omtales politiets deltakelse i internasjonale operasjoner. Det skrives at "*Norsk politi deltar også i internasjonale operasjoner, men uten å være beordret til tjeneste slik som Forsvarets personell.*" Politipersonellet er i prinsippet beordret til denne tjenesten på samme måte som forsvarsets personell, selv om det er etter frivillig søknad. De oppdrag politiet stiller med personell til er besluttet av Regjering og Stortinget på samme måte som forsvarsets oppdrag. Det ligger en forpliktelse til at politiet skal stille med personell til internasjonale operasjoner. Politiets deltakelse i Frontex-operasjoner er besluttet av Justis- og beredskapsdepartementet. Dette er en forpliktelse som følger av Schengen – medlemskapet.

Primært bør lovendringen også ta inn tilnærmet samme ordlyd som det står i Forsvarslovens § 55 for å sikre politipersonell i internasjonal tjeneste samme vilkår som forsvarsets;

§ 55. Erstatningsansvar ved personskade

Staten skal erstatte tap som er påført dem som gjør tjeneste i internasjonale operasjoner på grunn av skade eller sykdom som følge av tjeneste i en internasjonal operasjon etter 1. januar 2010. Ansvarer omfatter også psykiske belastningsskader. Avgjørelsen kan ikke påklages.

Den som har fått erstatning etter denne bestemmelsen, kan ikke få ytterligere erstatning fra staten på annet grunnlag.

For øvrig gjelder yrkesskedeforsikringsloven §§ 12, 13 første ledd, 14 og 15.

Departementet kan gi forskrift om utmåling og utbetaling.

Politidirektoratet

Post: Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
Besøk: Fridtjof Nansens vei 14/16

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950
Giro: 7694.05.18020
www.politi.no

Med hilsen

Ingrid Dagestad
Seksjonssjef

Vedlegg:

NOTAT

Politidirektoratet

Til: Olav Kjetil Moe
Fra: BA-Politioperativ seksjon
Kopi: Elisabeth Rise, Ingrid Dagestad

Dato: 14.09.2020
Vår referanse: 20/87290 - 39
Saksbehandler: Erling Fosse
Telefon:

Uttalelse til intern foreleggelse - forslag til endringer i politiloven

Det vises til notat av 28.07.2020 fra Juridisk stab der det bes om å gi innspill til høring om forslag til endringer i politiloven vedrørende erstatning for skader under politioperativ trening. Justisdepartementet foreslår en ny hjemmel i politiloven (ny § 23a) som innebærer at politiansatte gis rett til erstatning ved politioperativ trening.

Politioperativ seksjon er svært positive til at dette lovreguleres. Politiet må kunne trene på realistiske scenarier for å sikre en tilfredsstillende polititjeneste, og for å kunne ivareta deres samfunnsoppdrag. Det er ikke rimelig at de ansatte selv må bære den økonomiske risikoen knyttet til eventuelle skader ved slik trening.

Forslaget gjelder erstatning ved skader som oppstår ved "pålagt politioperativ trening". Det er viktig at ordlyden ikke tolkes for snevert. I høringen vises det til at "trening" omfatter også opplæring (kurs og tilsv) og øvelser noe vi støtter fullt ut. Det bør også omfatte f.eks. opptaksprøver til beredskapstroppen og utrykningsenhetene mv, og ordningen bør også gjelde dersom trening eller øvelse skjer sammen med andre lands politimyndighet i andre land. Dette kan presiseres i forskrift.

I høringen vises det til at "politioperativ trening" er ment å omfatte trening på utfordrende politioppgaver som typisk innebærer maktbruk og redningstjeneste, hvilket innebærer at treningens konkrete, risikopregede karakter vil være avgjørende. Skadene må ha en sammenheng med de spesielle politioppgavene det trenes på. Dette innebærer at det avgrenses mot skader som oppstår i forbindelse med alminnelig trening, f.eks. overtråkk i forbindelse med en løpetur.

Det bemerkes at politiet har enkelte spesielle enheter, f.eks. Beredskapstroppen, hvor det stilles særlige fysiske krav, og hvor det forventes en god del egeninnsats for å opprettholde kravene til fysisk nivå. Trening for å tilfredsstill disse kravene bør omfattes av ordningen. Dette kan presiseres i forskrift.

I høringen vises det til at "pålagt" trening kan være sertifiseringer og vedlikeholdsprogram. Jf avsnittet over, bør det også omfatte egentrening som er forventet/pålagt for å tilfredsstill særskilte fysiske krav til stillingen.

Politidirektoratet

BA-Politioperativ seksjon
Post: Postboks 2090 Vikå, 0125 Oslo
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Tlf: (+47) 23 36 41 00

Org. nr: 982531950
www.politi.no

Loven gjelder for "politiansatte", og det presiseres at dette gjelder "enhver som gjør arbeid eller utfører verv i politiets tjeneste". Høringsnotat viser til at dette omfatter politistudenter under praksis, de som deltar i øvelsen og markører og instruktører og andre. Det er viktig at alle som deltar i en trening, øvelse, et kurs osv er dekket av ordningen, uavhengig av om de er ansatt i politiet eller ikke. Ordlyden synes å være dekkende.

Ordet "trening" synes å være for snevert i lovteksten. Lovbestemmelsen bør skrives om slik at det fremgår av selve lovteksten at det handler om "trening, øvelser og kurs". F.eks. at det legges inn en definisjon i loven som sier hva som menes med "trening" - tilsvarende som for hva som omfattes av "politiansatte". Eller at ordet "trening" byttes ut med "trening, øvelser og kurs mv".

Med hilsen

Erling Fosse
Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
Høring-politiloven23a2

NOTAT

Politidirektoratet

Til: Olav Kjetil Moe
Fra: BA-Plan- og øvingsseksjonen
Kopi: Erling Fosse, Lars Lyckander Aune, Thea Kristine Baastad

Dato: 14.09.2020
Vår referanse: 20/87290 - 40
Saksbehandler: Einar Stahl

Telefon:

Intern foreleggelse - Ber om innspill - Høring - forslag til endringer i politiloven - erstatning for skader under politioperativ trening

I tillegg til denne uttalelsen fra BA/Plan- & øving, vises til uttalelse i dok 39 fra BA/Politioperativ seksjon vedlagt uttalelse fra Internasjonal seksjon.

Justisdepartementet foreslår ny § 23 a i politiloven for å sikre full erstatning for skader som skyldes pålagt politioperativ trening (yrkesskadeerstatning). Bestemmelsen oppfattes å være ment å gjelde ved trening, øvelse og kurs, og sikre yrkesskadeerstatning i tilfeller skaden ikke anerkjennes som yrkesskade etter yrkesskedeforsikringsloven § 11.

Behovet for lovforslaget forklares i høringsnotatet med erfaring for at det i praksis er vanskelig å få anerkjent skader som skyldes trening mv. i politiet som yrkesskade etter folketrygdloven og yrkesskedeforsikringsloven. Departementet uttaler i høringsnotatet at det ikke er ønskelig eller hensiktsmessig å foreta materielle endringer i reglene i folketrygdloven og/eller yrkesskedeforsikringsloven for å sikre yrkesskadeerstatning, men foreslår som reparasjonstiltak at det isteden inntas egen bestemmelse i politiloven.

Gitt bakgrunnen for og formålet med forslaget samt at departementet ikke anser det ønskelig eller hensiktsmessig å gjøre endringer i gjeldende bestemmelser om yrkesskade og erstatning, støttes at det inntas egen bestemmelse for yrkesskadeerstatning i politiloven for skader som skyldes pålagt politioperativ trening som iht. høringsnotatet likestiller trening, øvelser og kurs. Videre støttes forslaget til hjemmel for forskriftsregulering. For øvrig vises til merknader nedenfor i pkt. 1 - 3.

Forslaget til § 23 a ivaretar erstatning, men ikke forbedret posisjon for stønader fra folketrygden som tilstås på lempeligere vilkår ved godkjent yrkesskade, jf. merknader til dette nedenfor i pkt. 4.

1. Merknader til *politioperativ trening* som avgrensning og presisering av saklig virkeområde:

Ny § 23 a skal etter høringsnotatet og forslaget til bestemmelsen, omfatte skade og erstatning for skade som skyldes pålagt *politioperativ trening*. I høringsnotatet fremgår imidlertid at ny §

Politidirektoratet

BA-Plan- og øvingsseksjonen
Post: Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Tlf: (+47) 23 36 41 00

Org. nr: 982531950
www.politi.no

23 a skal omfatte *trening, øvelse og kurs*, hvilket har et videre innhold enn hva som tradisjonelt forstås med trening isolert.

Avgrensningen ved bruk av *politioperativ trening* i lovbestemmelsen vurderes derfor å være for snever, og bør endres til *trening, øvelser og kurs* slik at ordlyden i lovbestemmelsen i større grad tilkjenner og omfatter det saklige virkeområdet som bestemmelsen oppfattes å være tiltenkt å dekke.

Til ovenstående avsnitt vises til høringsnotatet kapittel 4 der det i tillegg til trening, øvelse og kurs i operative ferdighetsdisipliner som kan være arrestasjonsteknikk, bruk av maktmidler, skytetrening og skyteprøve, erverv og vedlikehold av utrykningskjøringskompetanse og taktiske metoder og løsninger for politiets innsats og tjenesteutførelse, også omtales behovet for å trene realistiske scenarier som terror, alvorlig kriminalitet, væpnede operasjoner, livvaktjeneste og andre kritiske hendelser der eksempelvis redning.

Begrepet *øvelse* er mer omfattende enn isolert å øve på ferdigheter mv. i politiet eller i samvirke med andre aktører. Når høringsnotatet også nevner trening på realistiske scenarier, innebærer det derfor at bestemmelsen også skal omfatte yrkesskadeerstatning for skader som skyldes øvelse i å håndtere hendelser/situasjoner der bruk av politioperative ferdigheter, teknikker og metode i større eller mindre grad inngår i håndteringen, men uten at formålet og øvingsmål er innrettet mot i seg selv å lære, øve på eller vedlikeholde ferdighet i politioperative disipliner, teknikker, metode og taktikk.

Til illustrasjon vil for eksempel utrykningskjøring kunne inngå som nødvendig ledd i håndteringen av en terrorøvelse, redningsøvelse eller spaningsøvelse, men det er ikke utrykningskjøringskompetansen det øves på fordi deltakende IP fra før skal ha denne kompetansen i henhold til eget opplærings- og vedlikeholdsprogram. Tilsvarende for bruk av makt og maktmidler skal deltakende IP ha nødvendig kompetanse, ferdighet og godkjenninger som forutsetning for deltakelse i en øvelse rettet mot hendelses-/situasjonshåndtering.

At ny § 23 a ved skader skal gi rett på yrkesskadeerstatning ved øvelser som nevnt ovenfor, støttes. Selv om det saklige virkeområdet kan klargjøres ved omtale i en lovproposisjon og reguleres mer detaljert i en forskrift, bør likevel lovbestemmelsen av hensyn til klarhet utformes slik at ordlyden i større grad angir på bindende måte de materielle rammene for det saklige virkeområdet. Derfor bør ordlyden i forslaget til § 23 a som anført ovenfor endres til *trening, øvelser og kurs*.

2. Merknader knyttet til virkeområdet for skader som skyldes politiets samvirkeøvelser med utenlands politi som ikke har sammenheng med internasjonale operasjoner:

I høringsnotatet omtales og drøftes yrkesskadeerstatningsordninger for politiet ved deltakelse i internasjonale operasjoner, der departementet synes å legge til grunn at gjeldende ordninger i tilstrekkelig grad sikrer erstatning oppad begrenset til 65 G ved skader som skyldes tjenesten, herunder trening som inngår i internasjonale operasjoner. Til dette har HVO, BA/Internasjonal seksjon m.fl. avgitt merknader i lys av blant annet forsvarsloven § 55, og dette omtales ikke ytterligere av Plan- og øvingsseksjonen.

Det som ikke er omtalt i høringsnotatet er *skader på norske politiansatte som skyldes politioperativ samtrenning og øvelser med utenlandsk politi i utlandet som ikke har sammenheng med deltakelse i internasjonale operasjoner*.

Pålagt operativ trening, øvelser og kurs i utlandet som medfører skade på norske deltakende politiansatte, forutsettes omfattet av forslaget til § 23 a da det er vanskelig å se at det foreligger saklig grunn eller andre tungtveiende forhold og hensyn som tilsier at skade pådratt i annet land, i slike tilfeller ikke skal være omfattet.

Det anbefales at det i tillegg til omtale i lovproposisjonen, klargjøres i ny § 23 a at skader pådratt i utlandet som skyldes pålagt deltakelse i trening, øvelser og kurs omfattes.

Samtrening/-øvelser kan eksempelvis i være i Sverige med bakgrunn i inngått bilateral avtale mellom Norge og Sverige om felles bistand med innsatsstyrker fra svensk politi til norsk politi i Norge, og vice versa fra norsk politi til svensk politi i Sverige. I henhold til Prüm-avtalen er det videre nå åpnet for felles politibistand og innsats mellom Norge og øvrige land i Prüm, herunder nordiske land. Felles redningsøvelser mellom Norge og andre nordiske land er et annet eksempel på øvelse som kan involvere norske politimannskaper og ressurser direkte i innsats i annet nordisk land.

3. Merknader til det personellmessige virkeområdet for § 23 a:

I følge forslaget til § 23 a og høringsnotatet kapittel 4.3 s. 7, tredje avsnitt, nest siste setning og siste setning, er det ikke grunn for å skille mellom de som utfører øvelsen og de som blir brukt som markører, samt at instruktører og *andre som medvirker* vil kunne omfattes. Dette er uproblematisk så langt benyttede markører er politiansatte, andre med en eller annen form av formelt verv i politiet eller Politihøgskolestudenter.

I og med uttalelsen i høringsnotatet og at det i § 23 a, siste ledd, 1.punktum, er foreslått at som politiansatt regnes *enhver som gjør arbeid for eller utfører verv i politiets tjeneste*, melder det seg et spørsmål om personer uten formell stillings-/yrkesmessig tilknytning til politiet vil anses å utføre arbeid for eller verv i politiets tjeneste og dermed være omfattet når disse rekrutteres som markører til politiets egne øvelser eller samvirkeøvelser som politiet har medansvar for å planlegge og delta i. Typisk kan studenter fra andre læresteder enn Politihøgskolen og medlemmer i friville organisasjoner som Røde Kors m.fl. være aktuelle som markører.

Videre er det et spørsmål om personell fra andre deltakende aktører i gjennomføring og utførelse av øvelsen, enten det er personell fra deltakende offentlig eller private aktører inkludert frivillige organisasjoner, vil kunne være omfattet dersom utførelsen av deltakelsen etter sin art må regnes som arbeid for politiets tjeneste. Hvorvidt skader på ansatte i andre offentlige eller private virksomheter som skyldes trening, øvelser og kurs anerkjennes som yrkesskade eller ikke, er med unntak for Forsvaret ikke omtalt i høringsnotatet.

Under henvisning til merknadene i pkt. 2 ovenfor, reiser det seg også et spørsmål om andre lands politiansatte som deltar i øvelser i Norge med grunnlag i de nevnte avtaler mv., kan anses å gjøre arbeid for politiet og omfattes av § 23 a som ikke har noe vilkår om medlemskap og trygdetid i folketrygden eller SPK. Utenlandske ressursers deltakelse må anses som pålagt, og ressursene vil inngå i og likestilt med norsk politi, herunder med norsk politimyndighet.

Ovenstående spørsmål er så vidt sees ikke drøftet i høringsnotatet, og derfor uklart. Det antas at det er behov for en grenseoppgang og klargjørende avgrensning av det personellmessige virkeområdet i bestemmelsens ordlyd, herunder i lys av politiets erstatningsrettslige

arbeidsgiveransvar og øvrig vern og rettigheter som kan ivareta øvrige deltakere der disse blir påført skade som kan tilskrives politiets handlinger.

4. Forholdet mellom yrkesskadeerstatning og folketrygdens ytelse av stønader på lempeligere vilkår for yrkesskade:

Som nevnt innledningsvis støttes forslaget til § 23 a gitt at det ikke er aktuelt med særregulering i folketrygdloven eller endringer i yrkesskedeforsikringsloven. Men det er grunn til å påpeke at løsningen kun ivaretar erstatning, ikke forbedret posisjon for stønader fra folketrygden som tilstås på lempeligere vilkår ved godkjent yrkesskade.

Med grunnlag i høringsnotatet kapittel 3.1 siste avsnitt på s. 3 sammenholdt med kapittel 4.2, første avsnitt på s. 5 og i siste avsnitt på s. 6 om at valgt løsning vil gi bedre erstatningsdekning enn som godkjent yrkesskade etter folketrygden, er inntrykket at forslaget til § 23 a har bakgrunn i en oppfatning om at det er et enten eller valg mellom dekning i folketrygden eller erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven. Forholdet mellom yrkesskedeforsikringsloven og folketrygdloven er ikke kommentert nærmere i relasjon til dette, og uttalelsen om at forslaget til § 23 a vil gi bedre erstatningsdekning enn endringer i folketrygden og/eller yrkesskedeforsikringsloven mangler utdypende begrunnelse.

Høringsnotatet etterlater usikkerhet om departementet har lagt til grunn riktig forståelse av forholdet mellom folketrygdloven og yrkesskedeforsikringsloven med hensyn til stønader etter folketrygdloven ved yrkesskade og erstatning for yrkesskade.

I NAV rundskriv R 13-00 av 1. mai 1997, sist endret 31. mai 2018, til folketrygdloven kapittel 13: Yrkesskadedekning, kapittel 6.3 om Lov om yrkesskedeforsikring, uttales at folketrygdlovens ytelser ved yrkesskade ikke må forveksles med ytelser etter yrkesskedeforsikringsloven. I samme kapittel femte og sjette avsnitt uttales følgende:

*Yrkesskedeforsikringen dekker økonomisk tap som er oppstått ved yrkesskade eller yrkessykdom. Den omfatter også menerstatning. Loven tar sikte på å dekke det økonomiske tap fullt ut – etter standardiserte satser. Ytelser etter loven kommer i tillegg til folketrygdens ytelser ved yrkesskade. **Det skjer ingen samordning av beløpene fra de to ordninger** [min utheving].*

*Forsikringsselskapene skal refundere folketrygdens utgifter ved yrkesskader og yrkessykdommer med et beløp som beregnes **i prosent av selskapenes erstatningsutbetalinger** [min utheving]. Bestemmelser om dette er inntatt i § 23-8, se kommentarene til denne bestemmelse.*

Rundskrivet følger vedlagt. I den grad forslaget til § 23 a er utløst av en oppfatning om at folketrygdens stønader for godkjent yrkesskade vil være til hinder eller ulempe for erstatning, kan det ha medført et ensidig fokus på å sikre erstatning tilsvarende ordningen etter yrkesskedeforsikringsloven. Imidlertid bør også godkjennelse av skade som yrkesskade etter folketrygdloven for å sikre stønader fra trygden på lempeligere vilkår ved skade som skyldes pålagt politioperativ trening, øvelser og kurs, vies oppmerksomhet og løsning.

Med hilsen

Einar Stahl
Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
r13-00